

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over het Openbaar Ministerie te Den Haag.

Datum: 13 juni 2012

Rapportnummer: 2012/101

Feiten

Verzoekster was werkzaam bij het gerechtshof te Den Haag. Op enig moment wilde zij bij de politie in Amsterdam aangifte doen van een strafbaar feit dat haar zwager X zou hebben gepleegd. Toen zij de politieambtenaren haar verhaal deed, zou zij volgens de politieambtenaren een afschrift uit de justitiële documentatie van X hebben getoond, waaruit bleek dat X antecedenten had. Verzoekster zou hebben laten weten dat zij werkzaam was bij Justitie (hetgeen zij zelf ontkent) en zou hebben verklaard dat ze X wel had moeten natrekken in haar eigen belang.

Verzoekster maakte op de politieambtenaren een verwarde indruk. Daarnaast was het hen niet duidelijk van welke strafbare feiten verzoekster aangifte wilde doen. De politieambtenaren hebben op dat moment besloten geen aangifte op te nemen. Een week later hebben zij een proces-verbaal van bevindingen opgemaakt, waarin onder meer is vermeld dat verzoekster een afschrift uit de justitiële documentatie van X had getoond.

De politie heeft het voorval aan de officier van justitie te Amsterdam voorgelegd en heeft het proces-verbaal van bevindingen aan de officier verstrekt. Hierop heeft de officier van justitie de kwestie besproken met de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal van het ressortsparket te Den Haag. De plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal was op zijn beurt van mening dat de sectorvoorzitter van het gerechtshof (als werkgever van verzoekster) geïnformeerd moest worden en heeft het proces-verbaal van bevindingen aan de sectorvoorzitter verstrekt.

Hierop heeft het gerechtshof een tuchtrechtelijk onderzoek ingesteld naar verzoekster, hetgeen heeft geleid tot verzoeksters ontslag. Verzoekster heeft hiertegen bij de rechtbank beroep ingesteld.

De rechtbank heeft onder meer geoordeeld dat het betoog - dat het proces-verbaal van bevindingen als onrechtmatig verkregen bewijs buiten beschouwing moet worden gelaten - niet slaagt. Het gebruik van bewijsmiddelen is volgens vaste rechtspraak slechts dan niet toegestaan indien deze zijn verkregen op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht. Daarvan was in dit geval geen sprake, aldus de rechtbank.

Voorts heeft de rechtbank geoordeeld dat het proces-verbaal van bevindingen voldoende grondslag bood voor de conclusie dat verzoekster justitiële documentatie van X in haar bezit heeft gehad en dat zij van die documenten gebruik heeft gemaakt. Behoudens tegenbewijs mag in beginsel worden uitgegaan van de juistheid van een op ambtseed of ambtsbelofte opgemaakt proces-verbaal, aldus de rechtbank. Verzoekster heeft echter niet nader onderbouwd waarom het proces-verbaal niet juist zou zijn.

De rechtbank heeft verzoeksters beroep ongegrond verklaard.

Vervolgens heeft verzoekster bij het Openbaar Ministerie een klacht ingediend over het feit dat de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal gevoelige informatie over haar heeft verstrekt aan de sectorvoorzitter van het gerechtshof. Als gevolg hiervan heeft zij schade geleden en is zij haar baan kwijtgeraakt. Het College van procureurs-generaal heeft geoordeeld dat het op grond van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) toegestaan was om gegevens te verstrekken voor het nemen van rechtspositionele maatregelen. Volgens het College was het handelen van de officier van justitie en de hoofdadvocaat-generaal niet onrechtmatig.

Verzoekster was het hiermee niet eens en wendde zich tot de Nationale ombudsman, die een onderzoek instelde.

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de (plaatsvervangend) hoofdadvocaat-generaal van het ressortsparket Den Haag informatie over haar heeft verstrekt aan haar werkgever, het gerechtshof te Den Haag.

Visie minister

De officier van justitie en de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal hebben op basis van het proces-verbaal van bevindingen geconstateerd dat er in het geval van verzoekster mogelijk sprake was van ernstige integriteitsschending(en).

Naar het oordeel van de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal diende te worden uitgezocht of verzoekster voor privédoeleinden privacygevoelige gegevens van derden had opgevraagd en of dat risico voor de toekomst bestond. Aan de hand van dit onderzoek kon de werkgever maatregelen jegens verzoekster nemen om te voorkomen dat zij zich wellicht opnieuw aan integriteit schendend gedrag of andere strafbare feiten schuldig zou maken. De sectorvoorzitter heeft uiteindelijk geen aangifte gedaan, maar wel rechtspositionele maatregelen getroffen.

De minister heeft desgevraagd laten weten dat verzoekster niet als verdachte is aangemerkt en dat zij niet in Compas of enig ander systeem geregistreerd staat. Er is evenmin een strafdossier aangemaakt, aldus de minister.

Op het moment dat de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal het proces-verbaal van bevindingen ontving, heeft hij het document aangemerkt als een strafvorderlijk gegeven. Hij heeft gemeend het proces-verbaal te moeten verstrekken om het gerechtshof de

gelegenheid te geven te beoordelen of er reden was voor het nemen van eventuele rechtspositionele maatregelen nu verzoekster een functie uitoefende binnen de overheid, waarbij een hoge mate van integriteit is vereist. Een dergelijke verstrekingsgrondslag is volgens de minister expliciet opgenomen in de Aanwijzing Wjsg.

De minister heeft gesteld dat verstrekking van de informatie dus kon plaatsvinden en acht de klacht ongegrond.

Visie verzoekster

Verzoekster betwist dat gesproken kan worden van strafvorderlijke gegevens. Volgens de wet zijn dit gegevens die verkregen zijn in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, en daarvan was geen sprake, aldus verzoekster. Volgens verzoekster is de Wet Politiegegevens van toepassing en was er op basis van die wet geen grondslag voor verstrekking van de gegevens door het Openbaar Ministerie aan haar werkgever.

Daarnaast betwist verzoekster dat de hoofdadvocaat-generaal bevoegd was tot het verstrekken van de informatie. De wet noemt het College van procureurs-generaal als bevoegd orgaan. Bovendien is niet gebleken dat de hoofdadvocaat-generaal zich rekenschap heeft gegeven van de eisen van subsidiariteit, noodzakelijkheid, proportionaliteit en evenredigheid, zoals in de Wjsg is gesteld. Volgens verzoekster had kunnen worden volstaan met een minder ingrijpende maatregel. Niet het hele proces-verbaal, met daarin allerlei gegevens over verzoekster, had aan de werkgever verstrekt hoeven worden.

Voorts heeft verzoekster ontkend dat zij over een uitdraai uit de justitiële documentatie van X beschikte. Uit onderzoek zou zijn gebleken dat zij helemaal geen toegang tot deze informatie had.

Volgens verzoekster heeft het Openbaar Ministerie wel degelijk onrechtmatig gehandeld.

Oordeel Nationale ombudsman

1. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is neergelegd in artikel 10 van de Grondwet en in verdragen, zoals in artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM). Daarin is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven moet zijn voorzien bij wet en noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving (zie Bijlage, onder 1. en 2.). Het verstrekken van

strafvorderlijke gegevens is te beschouwen als zo'n inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en behoeft dus een wettelijke grondslag.

2.1 Gelet op de uitspraak van de bestuursrechter moet ervan uit worden gegaan dat verzoekster over de justitiële documentatie van X beschikte. De vraag die rijst, is of de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal het proces-verbaal van bevindingen mocht verstrekken aan de sectorvoorzitter.

De minister van Veiligheid en Justitie heeft gesteld dat er in deze kwestie sprake is van een strafvorderlijk gegeven in de zin van de Wjsg (zie Bijlage onder 3.). De Nationale ombudsman is het hiermee niet eens. Er was slechts een proces-verbaal van bevindingen waarin de betrokken politieambtenaren onder meer melding hebben gemaakt van het feit dat verzoekster hen een afschrift van de justitiële documentatie van X heeft getoond. Er heeft in het geheel geen strafvorderlijk onderzoek plaatsgevonden; het Openbaar Ministerie heeft geen strafdossier aangemaakt; heeft verzoekster evenmin geregistreerd in de informatiesystemen en verzoekster is niet als verdachte aangemerkt. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de Wjsg niet van toepassing is.

2.2 Nu de Wjsg niet van toepassing is, moet worden gekeken of de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) een wettelijke basis biedt voor verstrekking van de gegevens van het Openbaar Ministerie aan de werkgever. Deze wet is echter niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de uitvoering van de politietaak (zie Bijlage onder 4.). Nu de politie het proces-verbaal van bevindingen heeft opgemaakt in het kader van de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde, oordeelt de Nationale ombudsman dat ook de Wbp niet van toepassing is.

2.3 Mogelijk biedt artikel 19 Wet Politiegegevens (zie Bijlage onder 5.) een wettelijke basis om de gegevens te verstrekken. Gesteld zou kunnen worden dat door verstrekking aan de sectorvoorzitter, deze maatregelen kon treffen om te voorkomen dat verzoekster in de toekomst mogelijke strafbare feiten zou plegen, zoals schending van haar ambtsgeheim. De Nationale ombudsman acht dit echter een wankel basis.

2.4 Ondanks het ontbreken van een solide wettelijke basis voor de gegevensverstrekking acht de Nationale ombudsman de klacht van verzoekster over de schending van haar privacy niet gegrond. Hij overweegt daartoe als volgt. Verzoekster was werkzaam bij het gerechtshof te Den Haag, waarbij een grote mate van integriteit wordt vereist. Zij heeft een inbreuk gemaakt op de privacy van een ander door de justitiële gegevens van haar zwager te raadplegen en deze aan de politie voor te leggen in het kader van een aangifte die haar privé-sfeer betreft. In deze situatie doet verzoekster een beroep op bescherming van haar eigen persoonlijke levenssfeer.

De Nationale ombudsman wijst dat verzoek af en hanteert daarbij als uitgangspunt dat hij die andermans persoonlijke levenssfeer schendt in een zo gevoelige context, zelf geen

beroep op bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan doen. Het is immers van evident belang dat verzoeksters werkgever zou worden geïnformeerd. De Nationale ombudsman oordeelt dat niet kan worden gezegd dat de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer onvoldoende heeft gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de plaatsvervangend hoofdadvocaat-generaal van het Openbaar Ministerie te Den Haag, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Veiligheid en Justitie, is niet gegrond.

Met vriendelijke groet,

de Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Bijlage

1. Artikel 10 Grondwet

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

3. De wet stelt regels inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgelegde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens."

2. Artikel 8 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn

van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Artikel 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

"In deze wet en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:

b. strafvorderlijke gegevens: gegevens over een natuurlijk persoon of rechtspersoon die zijn verkregen in het kader van een strafvorderlijk onderzoek en die het openbaar ministerie in een strafdossier of langs geautomatiseerde weg verwerkt;

(...)"

4. Artikel 2, tweede lid, onder c, Wet bescherming persoonsgegevens

"Deze wet is niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens:

ten behoeve van de uitvoering van de politietaak, bedoeld in de artikelen 2 en 6, eerste lid, van de Politiewet 1993."

5. Artikel 19, onder a, Wet Politiegegevens:

"In bijzondere gevallen kan de verantwoordelijke, voor zover dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, in overeenstemming met het op grond van de Politiewet 1993 bevoegde gezag, beslissen tot het verstrekken van politiegegevens aan personen of instanties voor de volgende doeleinden:

a. het voorkomen en opsporen van strafbare feiten."

6. Artikel 13 Wet op de rechterlijke organisaties

"De rechterlijke ambtenaren met rechtspraak belast, de senior-gerechtsauditeurs en gerechtsauditeurs, de rechterlijke ambtenaren in opleiding, de griffier, substituut-griffier en waarnemend griffiers van de Hoge Raad, gerechtsambtenaren en buitengriffiers, bedoeld in artikel 14, vierde lid, zijn verplicht tot geheimhouding van de gegevens waarover zij bij de uitoefening van hun ambt de beschikking krijgen en waarvan zij het vertrouwelijke karakter kennen of redelijkerwijs moeten vermoeden, behoudens voorzover enig wettelijk voorschrift hen tot mededeling verplicht of uit hun ambt de noodzaak tot mededeling voortvloeit."

7.1 Artikel 4 Aanwijzing Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

"De ontvangers

Op basis van art. 39f lid 1 Wjsg kunnen voor de aldaar genoemde doelen in ieder geval aan de volgende personen en instanties strafvorderlijke gegevens worden verstrekt.

(...)

e) het beoordelen van de noodzaak tot het treffen van een rechtspositionele of tuchtrechtelijke maatregel

Ten behoeve van de beoordeling van de vraag of een rechtspositionele dan wel tuchtrechtelijke maatregel moet worden getroffen tegen een werknemer, vrijwilliger of een lid van een beroepsgroep, die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens een strafbaar feit waarvan duidelijk is dat twijfels kunnen doen rijzen over zijn behoorlijk (beroepsmatig) functioneren, dan wel ten aanzien van wie is gebleken van handelen dat gevaarstelling voor anderen oplevert of de integriteit van de overheid of die beroepsgroep aantast, kunnen over betrokkene strafvorderlijke gegevens worden verstrekt aan tenminste de volgende instanties:

De (semi-)overheid als werkgever; (...)"

7.2 Artikel 39f, eerste lid, Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens:

Doeleinden verstrekken gegevens

"Voorzover dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, kan het College van procureurs-generaal, onverminderd artikel 39e, aan personen of instanties voor de volgende doeleinden strafvorderlijke gegevens verstrekken:

a.

het voorkomen en opsporen van strafbare feiten,

b.

het handhaven van de orde en veiligheid,

c.

het uitoefenen van toezicht op het naleven van regelgeving,

d.

het nemen van een bestuursrechtelijke beslissing,

e.

het beoordelen van de noodzaak tot het treffen van een rechtspositionele of tuchtrechtelijke maatregel, of

f.

het verlenen van hulp aan slachtoffers en anderen die bij een strafbaar feit betrokken zijn."